

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА
БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО

Факультет механіки, енергетики та інформаційних технологій
Кафедра інженерної механіки

ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПІ «Комп'ютерні науки»

Вадим ПТАШНИК

(ім'я та прізвище, підпис)

«27» серпня 2025 року

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан факультету механіки, енергетики та
інформаційних технологій

Степан КОВАЛИШИН

(ім'я та прізвище, підпис)

«28» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЗДОРОВ'Я»

рівень вищої освіти	<u>перший (бакалавський)</u> (назва освітнього рівня)
галузь знань	<u>12 «Інформаційні технології»</u> (назва галузі знань)
спеціальність	<u>122 «Комп'ютерні науки»</u> (назва спеціальності)
освітня програма	<u>«Комп'ютерні науки»</u> (назва)
вид дисципліни	<u>за вибором</u> (обов'язкова / за вибором)

2025–2026 навчальний рік

Робоча програма **«Основи професійної безпеки та здоров'я»**

(назва навчальної дисципліни)

Укладач: Кохана Т.М. – к.т.н., доцент кафедри інженерної механіки

(вказати укладачів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри інформаційних технологій.

Протокол № 1 від 26.08.2025 року.

Завідувач кафедри

Тригуба А.М.

(підпис, ім'я та прізвище)

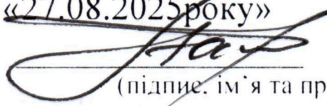
Погоджено навчально-методичною комісією спеціальності

«Комп'ютерні науки»

(назва спеціальності)

Протокол № 8/1 від «27.08.2025 року»

Голова НМКС

Пташник В.В.

(підпис, ім'я та прізвище)

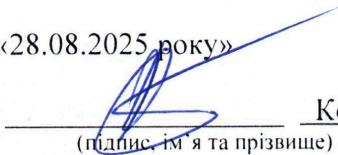
Схвалено рішенням навчально-методичної ради факультету

ФМЕІТ

(назва факультету)

Протокол № 1 від «28.08.2025 року»

Голова НМРФ

Ковалишин С.Й.

(підпис, ім'я та прізвище)

Ухвалено вченою радою ФМЕІТ протокол №1 від 28.08.2025 р.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Всього годин	
	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Семестр	6	6
Кількість кредитів/годин	3/90	3/90
Усього годин аудиторної роботи	48	10
в т.ч.:		
• лекційні заняття, год.	16	4
• практичні заняття, год.	32	6
• лабораторні заняття, год.	–	–
• семінарські заняття, год.	–	–
Усього годин самостійної роботи	42	80
Форма контролю	залік	залік

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:

для денної форми здобуття освіти – 53,3%
 для заочної форми здобуття освіти – 11,1%

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни “Основи професійної безпеки та здоров’я” є набуття студентами базових законодавчо- нормативних актів, що регулюють відносини у сфері професійної безпеки та основ медицини надзвичайних ситуацій, та враховувати їх положення при виконанні виробничих і управлінських функцій.

Завдання навчальної дисципліни передбачають:

- застосовувати нормативно-правову базу для захисту прав особи на забезпечення нешкідливих та безпечних умов праці;
- прогнозувати потенційні небезпеки і вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог безпеки праці;
- оцінювати вплив шкідливих та небезпечних факторів на працездатність, здоров’я людини та стан навколишнього середовища;
- визначати нормовані параметри основних небезпечних та шкідливих виробничих факторів;
- запобігати виникненню нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві;
- приймати участь в розслідуванні нещасних випадків, виробничих аварій та професійних захворювань працюючих;
- обґрунтовано вибирати організаційно-технічні заходи щодо нормалізації умов праці, електро - та пожежної безпеки на підприємствах, в організаціях, установах;

- науково обґрунтовувати вибір норм здорового образу життя, створювати комфортні умови для діяльності людини у всіх сферах життя;
- оцінювати невідкладні стани при захворюваннях, отруєннях та травмах життєво важливих органів та систем;
- виявляти клінічні ознаки гострих патологічних станів, інфекційних хвороб, що набули соціального значення, та основні профілактичні заходи;
- знати і використовувати методи і способи надання першої долікарської допомоги у загрозованих для життя станах при отруєннях, захворюваннях органів дихання, серцево-судинної системи, систем травлення та сечовиділення; при травмах життєво важливих органів та систем.

Преквізити: для успішного опанування курсу «Основи професійної безпеки та здоров'я» необхідно володіти знаннями із суміжних курсів: екологія та захист навколишнього середовища, правознавство, фізичне виховання та основи захисту України

Постреквізити: вивчення дисципліни «Основи професійної безпеки та здоров'я» створює підґрунтя для опанування наступних компонент бакалаврської освітньої програми, зокрема «Управління ІТ-проектами», «Інформаційна безпека». Отримані знання та компетентності особливо важливі під час виконання курсових і кваліфікаційних робіт, проходження практики та розроблення комплексних ІТ проєктів, що сприятиме формуванню професійних умінь у сфері управління інноваційними процесами.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма здобуття освіти (ДФЗО)						заочна форма здобуття освіти (ЗФЗО)					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	8	8	8	9	10	11	10
Тема 1. Історія становлення дисципліни. Етапи розвитку небезпек.	12	2	4	–	–	6	12	0,5	0,5	–	–	11
Тема 2. Небезпеки. Ризик – як оцінка небезпеки.	11	2	4	–	–	5	11	0,5	0,5	–	–	10

Тема 3. Людина в системі «машини виробниче середовище».	11	2	4	–	–	5	11	0,5	0,5	–	–	10
Тема 4. Психологія безпеки. Людський чинник.	11	2	4	–	–	5	11	0,5	0,5	–	–	10
Тема 5. Загальні принципи першої допомоги.	12	2	4	–	–	6	12	0,5	1	–	–	10,5
Тема 6. Перша допомога при кровотечах.	11	2	4	–	–	5	11	0,5	1	–	–	9,5
Тема 7. Перша допомога при гострих екзогенних отруєннях.	11	2	4	–	–	5	11	0,5	1	–	–	9,5
Тема 8. Травми, їх види, ускладнення, перша медична допомога.	11	2	4	–	–	5	11	0,5	1	–	–	9,5
Усього годин	90	16	32	-	-	42	90	4	6	-	-	80

3 ЛЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО

1	Тема 1. Історія становлення дисципліни. Етапи розвитку небезпек. 1.1. Основні небезпеки на сучасному етапі розвитку науково-технічного прогресу. 1.2. Сучасний стан безпеки життєдіяльності і безпеки праці в Україні і в світі. 1.3. Система «людина-життєве середовище» та її компоненти. Аксиома про потенційну небезпеку діяльності людини. Безпека абсолютна та відносна. 1.4. Правові, нормативні та організаційні основи безпеки життєдіяльності. Система управління безпекою життєдіяльності в Україні. 1.5. Стратегія стійкого розвитку та державна концепція безпечної життєдіяльності. 1.6. Концепції ООН про «Сталий людський розвиток». 1.7. Зв'язок курсу «Основи професійної безпеки і здоров'я людини» з практикою життєвого досвіду. 1.8. Основні положення Національної програми безпеки України, що стосуються безпеки життя та здоров'я особи. 1.9. Поняття «здоров'я» і фактори, що від котрих воно залежить.	2	0,5
2	Тема 2. Небезпеки. Ризик – як оцінка небезпек. 2.1. Номенклатура та таксономія небезпек. Ідентифікація і квантифікація небезпек. 2.2. Класифікація шкідливих та небезпечних факторів по природі дії: фізичні, хімічні, біологічні та психофізіологічні. 2.3. Ризик, як фактор потенційної небезпек. Індивідуальний та соціальний ризик. Припустимий ризик. Індивідуальний та соціальний припустимий ризики. 2.4. Концепція допустимого ризику. Управління ризиком. 2.5. Характеристика шкідливих та небезпечних виробничих факторів, що діють на робітника з урахуванням обраної професії.	2	0,5
3	Тема 3. Людина в системі «машина – виробниче середовище». 3.1. Надійність технічних систем і надійність оператора. 3.2. Поняття про ергономіку. 3.3. Характеристика аналізаторів. Принцип дії аналізаторів. Пороги аналізаторів: абсолютний, диференціальний, оперативний. Закон Фехнера. Роль зорового аналізатора в забезпеченні життєдіяльності людини. 3.4. Енергетичні, просторові, тимчасові і інформаційні характеристики зорового аналізатору. Роль слухового, смакового, тактильного і ін. аналізаторів в забезпеченні життєдіяльності людини.	2	0,5
4	Тема 4. Психологія безпеки. Людський чинник.	2	0,5

	4.1. Пізнавальні психічні процеси: відчуття, сприйняття, увага, уявлення, уява, пам'ять та мислення. 4.2. Властивості темпераменту. Стрес і його попередження. Психологічні причини небезпечної поведінки людей. 4.3. Фактори, які обумовлюють спроможність людини протистояти небезпеці. 4.4. Індивідуальні якості і безпека: психофізіологічні якості, соціальні та виробничі. 4.5. Мотиви діяльності. Емоції і механізм їх виникнення. 4.6. Теорії травматизму: теорія чистої спадковості, епідеміологічна теорія, теорія К. Марбе, принцип «доміно», теорія травматизму З. Фрейда, теорія професійної пильності, теорія трьох ритмів тощо.		
5	Тема 5. Загальні принципи першої допомоги. 5.1. Асептика і антиісептика. Перша допомога при гострих патологічних та екстремальних станах. 5.2. Реаніматологія. Методика проведення реанімаційних заходів. 5.3. Загальні завдання та принципи першої допомоги. 5.4. Механізми розвитку станів запаморочення. 5.5. Перша допомога при запамороченні, непритомності та колапсі.	2	0,5
6	Тема 6. Перша допомога при кровотечах. 6.1. Види кровотечі, методи і способи тимчасової зупинки кровотечі. 6.2. Ознаки кровотечі, залежно від виду ушкодженої судини: артеріальні, венозні, капілярні. 6.3. Внутрішні кровотечі, ознаки, перша допомога. 6.4. Методи накладання пов'язок та іммобілізуючих шин. 6.5. Застосування стисних, іммобілізуючих, коригуючих, окклюзійних пов'язок. 6.6. Основні правила транспортної іммобілізації, накладання іммобілізуючих шин при ударах, пораненнях, переломах різної локалізації.	2	0,5
7	Тема 7. Перша допомога при гострих екзогенних отруєннях. 7.1. Класифікації отрути. 7.2. Харчові отруєння: грибами, продуктами рослинного або тваринного походження. 7.3. Харчові, токсикоінфекції отруєння, ботулізм. 7.4. Отруєння психотропними засобами: наркотиками, снодійними. 7.5. Види опіків: термічні, хімічні, радіаційні. 7.6. Особливості клінічної картини опіків та першої медичної допомоги в залежності від ступеню опіку. 7.7. Основні клінічні ознаки загального замерзання та обмороження залежно від ступеню. 7.8. Послідовність надання долікарської медичної допомоги при електротравмах. 7.9. Гостре отруєння тетраетилсвинцем (ТЕС), перша допомога.	2	0,5
8	Тема 8. Травми, їх види, ускладнення, перша медична допомога. 8.1. Реаніматологія. Причини та види закритих ушкоджень.	2	05

	8.2. Клінічні ознаки травм та перша медична допомога. 8.3. Основні види та клінічні ознаки переломів. 8.4. Поняття про травматичний токсикоз, перша медична допомога при них. 8.5. Серцево-легенева реанімація. Етапи реанімації.		
Усього годин		16	4

4. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві	4	0,5
2	Захист безпеки і захисту здоров'я працівників	4	0,5
3	Побудова, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці	4	0,5
4	Зміст розділу «Охорона праці» у колективному договорі	4	0,5
5	Аналіз методів надання першої домедичної допомоги	4	1
6	Аналіз правил поведінки людини під час стихійних лих	4	1
7	Правила поведінки та рятування на воді	4	1
8	Особливості поведінки людей за надзвичайних ситуацій воєнного характеру	4	1
Усього годин		32	6

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема 1. Історія становлення дисципліни. Етапи розвитку небезпек. Основні небезпеки на сучасному етапі розвитку науково-технічного прогресу. Сучасний стан безпеки життєдіяльності і безпеки праці в Україні і в світі. Система «людина-життєве середовище» та її компоненти. Аксіома про потенційну небезпеку діяльності людини. Безпека абсолютна та відносна. Правові, нормативні та організаційні основи безпеки життєдіяльності. Система управління безпекою життєдіяльності в Україні. Стратегія стійкого розвитку та державна концепція безпечної життєдіяльності. Концепції ООН про «Сталий людський розвиток».	6	11

	Зв'язок курсу «Основи професійної безпеки і здоров'я людини» з практикою життєвого досвіду. Основні положення Національної програми безпеки України, що стосуються безпеки життя та здоров'я особи. Поняття «здоров'я» і фактори, що від котрих воно залежить.		
2	Тема 2. Небезпеки. Ризик – як оцінка небезпеки. Номенклатура та таксономія небезпек. Ідентифікація і квантифікація небезпек. Класифікація шкідливих та небезпечних факторів по природі дії: фізичні, хімічні, біологічні та психофізіологічні. Ризик, як фактор потенційної небезпеки. Індивідуальний та соціальний ризик. Припустимий ризик. Індивідуальний та соціальний припустимий ризики. Концепція допустимого ризику. Управління ризиком. Характеристика шкідливих та небезпечних виробничих факторів, що діють на робітника з урахуванням обраної професії.	5	10
3	Тема 3. Людина в системі «машина – виробниче середовище». Надійність технічних систем і надійність оператора. Поняття про ергономіку. Характеристика аналізаторів. Принцип дії аналізаторів. Пороги аналізаторів: абсолютний, диференціальний, оперативний. Закон Фехнера. Роль зорового аналізатора в забезпеченні життєдіяльності людини. Енергетичні, просторові, тимчасові і інформаційні характеристики зорового аналізатору. Роль слухового, смакового, тактильного і ін. аналізаторів в забезпеченні життєдіяльності людини.	5	10
4	Тема 4. Психологія безпеки. Людський чинник. Пізнавальні психічні процеси: відчуття, сприйняття, увага, уявлення, уява, пам'ять та мислення. Властивості темпераменту. Стрес і його попередження. Психологічні причини небезпечної поведінки людей. Фактори, які обумовлюють спроможність людини протистояти небезпеці. Індивідуальні якості і безпека: психофізіологічні якості, соціальні та виробничі. Мотиви діяльності. Емоції і механізм їх виникнення. Теорії травматизму: теорія чистої спадковості, епідеміологічна теорія, теорія К. Марбе, принцип «доміно», теорія травматизму З. Фрейда, теорія професійної пильності, теорія трьох ритмів тощо.	5	10
5	Тема 5. Загальні принципи першої допомоги. Асептика і антиісептика. Перша допомога при гострих патологічних та екстремальних станах. Реаніматологія. Методика проведення реанімаційних заходів. Загальні завдання та принципи першої допомоги.	6	10,5

	Механізми розвитку станів запаморочення. Перша допомога при запамороченні, непритомності та колапсі.		
6	Тема 6. Перша допомога при кровотечах. Види кровотечі, методи і способи тимчасової зупинки кровотечі. Ознаки кровотечі, залежно від виду ушкодженої судини: артеріальні, венозні, капілярні. Внутрішні кровотечі, ознаки, перша допомога. Методи накладання пов'язок та іммобілізуючих шин. Застосування стисних, іммобілізуючі, коригуючих, окклюзійних пов'язок. Основні правила транспортної іммобілізації, накладання іммобілізуючих шин при ударах, пораненнях, переломах різної локалізації.	5	9,5
7	Тема 7. Перша допомога при гострих екзогенних отруєннях. Класифікації отрути. Харчові отруєння: грибами, продуктами рослинного або тваринного походження. Харчові, токсикоінфекції отруєння, ботулізм. Отруєння психотропними засобами: наркотиками, снодійними. Види опіків: термічні, хімічні, радіаційні. Особливості клінічної картини опіків та першої медичної допомоги в залежності від ступеню опіку. Основні клінічні ознаки загального замерзання та обмороження залежно від ступеню. Послідовність надання долікарської медичної допомоги при електротравмах. Гостре отруєння тетраетилсвинцем (ТЕС), перша допомога.	5	9,5
8	Тема 8. Травми, їх види, ускладнення, перша медична допомога. Реаніматологія. Причини та види закритих ушкоджень. Клінічні ознаки травм та перша медична допомога. 8.6. Основні види та клінічні ознаки переломів. 8.7. Поняття про травматичний токсикоз, перша медична допомога при них. 8.8. Серцево-легенева реанімація. Етапи реанімації.	5	9,5
Усього годин		42	80

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

—

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Навчання з дисципліни «Основи професійної безпеки та здоров'я» здійснюється із застосуванням сучасних інтерактивних та практикоорієнтованих методів, що поєднують словесні (лекція, пояснення, дискусія), наочні

(демонстрація, робота з мультимедійними матеріалами) та активні форми (групові проекти, семінари-дискусії, моделювання ситуацій, аналіз кейсів). Використання методів мозкового штурму, проблемно-орієнтованих і дослідницьких підходів сприяє розвитку критичного та креативного мислення, уміння працювати в команді й приймати ефективні управлінські рішення. Ефективність забезпечується залученням сучасних цифрових інструментів, програмних засобів для планування й контролю, а також роботи з професійною літературою та науковими публікаціями.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється проведенням поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання відповідних завдань. Форми проведення поточного контролю – усне та письмове опитування, тестовий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на завершальному етапі вивчення дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється у формі заліка.

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Успішність студента оцінюється шляхом проведення поточного контролю.

Максимальна кількість балів з дисципліни «Основи професійної безпеки та здоров'я», яку може отримати студент протягом семестру за всі види роботи за результатами поточного оцінювання становить 100. Результати **поточного контролю** оцінюються за чотирибальною («2», «3», «4», «5») шкалою. В кінці семестру обчислюється середнє арифметичне значення (САЗ) усіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням його у сто бальну шкалу за формулою: **ПК = 20•САЗ**.

Поточний контроль здобувачів освіти заочної форми навчання під час настановчої та лабораторно-екзаменаційної сесії оцінюється максимум у 30 балів. Ще 70 балів відведено на виконання тематичної самостійної роботи (ТСР) у міжсесійний період за програмою курсу. Підсумкова оцінка розраховується за формулою: **ПК+ТСР**.

В залікову відомість студентів у графі «за національною шкалою» виставляється оцінка «зараховано/незараховано» відповідно до таблиці 1. Присутність студента при виставленні підсумкової оцінки необов'язкова, якщо ним виконані усі передбачені види робіт.

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
5 («відмінно»)	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко і всебічно розкриває зміст, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив 90% тестових завдань.
4 («добре»)	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст завдань, використовуючи обов'язкову літературу. При викладанні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються несуттєві неточності й незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3 («задовільно»)	У цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив близько половини тестових завдань.
2 («незадовільно»)	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Викладає матеріал фрагментарно та поверхово, без аргументації й обґрунтування, недостатньо розкриває зміст теоретичних і практичних завдань, допускає суттєві неточності. Правильно вирішив меншість тестових завдань.

Переведення підсумкових рейтингових оцінок з дисципліни, виражених у балах за 100-бальною шкалою, у оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS

Таблиця 1 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Кохана Т.М. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни „Основи професійної безпеки та здоров'я” для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності F3 «Комп'ютерні науки». Львів: ЛНУВМБ ім. С.З. Гжицького, 2025. 44 с.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Конституція України, прийнята 28.06.1996 р.
2. Закон України про охорону праці № 229-IV (229-15) від 21.11.2002 р.; редакція від 05.04.2015р. №2694-12.
3. Кодекс Цивільного захисту України. – Затверджено постановою ВРУ від 02.10.2012 р. №5403-VI. Редакція 2018 р.
4. Основи професійної безпеки та здоров'я людини. Підручник /Під ред. проф.Березуцького В.В./-НТУ «ХП»,Харків: ФОП Панов А.М.,2018. 553 с.
5. Алгоритми надання невідкладної допомоги при критичних станах / За ред. І. І. Тітова. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 344 с.
6. Артеріальні, венозні тромбози та тромбоемболії. Профілактика та лікування. Український Національний Консенсус. Київ: ЗАТ «Віпол», 2006. 72 с.
7. Будзин В., Гузій О. Основи медичних знань : навч. посіб. Львів : ЛДУФК, 2018. 148 с.

Допоміжна

1. Безпека життєдіяльності: Навч. Посіб. /За ред. проф. В. В. Березуцького. Харків: Факт, 2005. 384 с.
2. Основи охорони праці: Навч. посіб: /За ред. проф. В. В. Березуцького. Харків: Факт, 2007. 480 с.
3. Лабораторний практикум з курсу «Основи охорони праці» /За ред. В. В. Березуцького. Харків: Факт, 2005. 348 с.
4. Практикум з курсу «Безпека життєдіяльності»: для студентів вищих навчальних закладів /За ред. проф. Березуцького. Харків: Факт, 2005. 168 с.
5. Березуцький В. В. Небезпечні виробничі ризики та надійність: навч. посібник /В. В. Березуцький, М. І. Адаменко. Харків: ФОП Панов А.М., 2016. 385 с.
6. Цивільна оборона: навч. посіб. /М. А. Кулаков, В. О. Ляпун та ін. Харків: НТУ «ХП», 2008. 312 с.
7. Цивільний захист: навчальний посібник /Г. Ю.Бахарева, Н. Є.Твердохлебова [та ін.] Харків: НТУ «ХП», 2015. 115 с.
8. ДСТУ 2293:2014 ССБП. Охорона праці. Терміни та визначення основних понять. – Затверджено наказом Мінекономрозвитку України від 02.12. 2014 р. № 1429.

9. НПАОП 0.00-6.02-11. Положення про порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. – Затверджено постановою КМУ від 30.11.2011 р. № 1232.
10. 3.3.6.042-99. Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень.
11. ДБН В.2.5-67:2013. Опалення, вентиляція та кондиціонування.
12. ДБН В.2.5-28-2018. Природне та штучне освітлення.
13. ДСН 3.3.6.037-99. Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку.
14. ДСТУ ГОСТ 12.1.012:2008. Вібраційна безпека. Загальні вимоги.
15. ДСН 3.3.6.039-99. Санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації.
16. ДСТУ ГОСТ 2656885:2009. Вібрація. Методи і засоби захисту. Класифікація. 22. ДСТУ ГОСТ 12.1.038:2008. Електробезпека. Гранично допустимі рівні напруги дотику і струмів.
17. Правила улаштування електроустановок /Міненерговугілля України. – П'яте видання перероблене и доповнене станом на 28.08.2014 р. – Харків, 2014. – 793 с.
18. ДСТУ 2272:2006. Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять.
19. НАБП А.01.001-2014. Правила пожежної безпеки в Україні. – Затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 р. № 1417.
20. ДСТУ Б В.1.1-36:2016. Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою. – Затверджено наказом Мінрегіонбуду України від 15.06.2016 р. №.158.
21. ДБН В.1.1-7-16. Пожежна безпека об'єктів будівництва.
22. Децик Ю.І. та ін. Основи внутрішньої медицини: Пропедевтика внутрішніх хвороб / За ред. Яворського О.Г. Київ, 2004. 500 с.
23. Мойсак Олександр Данилович. Основи медичних знань і охорони здоров'я: навчальний посібник / О. Д. Мойсак ; Міністерство освіти і науки України. -6-те вид., випр. та допов. Київ: Арістей, 2011. 496 с.
24. Невідкладна кардіологічна допомога на догоспітальному етапі: Навчально-методичний посібник. Київ, 2005. 17 с.
25. Основи догляду в домашніх умовах. Навчальний посібник для викладачів та інструкторів, медичних сестер. Київ, 2001. 240 с.
26. Петриченко Т.В. Перша медична допомога : Підручник, Київ: Медицина, 2007. 248 с.
27. Садів А. Невідкладна долікарська допомога. Знання, здатні зберегти життя. Повна енциклопедія. - Крилов. 2008. 384 с.

28. Тарасюк В. С. Медицина надзвичайних ситуацій. Організація надання першої медичної допомоги / В. С. Тарасюк, М. В. Матвійчук, В. В. Паламар. – Київ: ВСВ «МЕДИЦИНА», 2017. 528 с.

29. Сучасні класифікації та стандарти лікування розповсюджених захворювань внутрішніх органів / За ред. д-ра мед. наук, проф. Ю.М. Мостового. – 10-е вид., доп. і перероб. Вінниця: ДП «ДКФ», 2008. 528 с.

30. Фадєєва Т.Б. Довідник фельдшера. Невідкладна допомога. Сучасний літератор. 2003. 286 с.

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>;

2. Львівська національна наукова бібліотека України імені Василя Стефаника: <http://www.lsl.lviv.ua/>;

3. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук: <http://www.dnsgb.com.ua/>;

4. Львівська обласна універсальна наукова бібліотека: <http://lounb.org.ua/>.

5. Бібліотечно-інформаційні ресурси – [книжковий фонд](#), періодика та фонди на [електронних носіях](#) бібліотеки ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.

6. «Основи професійної безпеки та здоров'я». [Електронний ресурс] : офіційний сайт. – URL: <https://moodle.lnup.edu.ua>